

Бучинська Т. В.

Заступник начальника Управління реєстрації нормативно-правових актів, правової роботи та правової освіти Головного територіального управління юстиції у Житомирській області, м. Житомир, Україна

#ЧужихДітейНебуває або аналіз останніх змін законодавства щодо сплати аліментів

Проблема безвідповідального ставлення батьків до утримання своїх дітей на сьогодні є однією з найбільш актуальних в Україні. Українське законодавство гарантує дитині право на нормальний розвиток і матеріальне забезпечення незалежно від того, чи живуть батьки дитини у шлюбі. Обов'язок батьків утримувати дитину до досягнення нею повноліття закріплено у статті 180 Сімейного кодексу України. Відповідно до положень статті 181 Сімейного кодексу України розмір аліментів на утримання дітей визначаються або в частковому відношенні від доходів відповідача, або у твердій грошовій сумі. За домовленістю між батьками дитини той із них, хто проживає окремо від дитини, може брати участь у її утриманні в грошовій і (або) натуральній формі. Один із батьків може подати заяву за місцем роботи, місцем виплати пенсії, стипендії про відрахування аліментів на дитину в розмірі та на строк, які визначені у цій заяві.

Аліменти відраховуються не пізніше триденного строку від дня, встановленого для виплати заробітної плати, пенсії, стипендії на підставі заяви одного з батьків. На підставі заяви одного з батьків аліменти можуть бути відраховані й тоді, коли загальна сума, яка підлягає відрахуванню на підставі заяви та виконавчих документів, перевищує половину заробітної плати, пенсії, стипендії, а також якщо з нього вже стягуються аліменти на іншу дитину.

Також батьки мають право укласти договір про сплату аліментів на дитину, у якому визначаються розмір та строки виплати. Договір укладається у письмовій формі та посвідчується нотаріально. У разі невиконання одним із батьків свого обов'язку за договором, аліменти з нього можуть стягуватися на підставі виконавчого напису нотаріуса.

В рамках загальнонаціонального проекту «Я МАЮ ПРАВО!» Міністерством юстиції України було ініційовано новий закон №7277, який набрав чинності 06.02.2018, відомий під назвою #ЧужихДітейНебуває.

Так, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів» встановлено значно жорсткіші методи впливу на злісних неплатників аліментів, що в свою чергу забезпечує захист дітей та їх прав на належне утримання та розвиток.

Якщо боржник добровільно не виконує рішення суду про стягнення аліментів, слід негайно звертатися до державної виконавчої служби або до приватного виконавця. Відповідно до статті 71 Закону України «Про виконавче провадження» за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за п'ять місяців, державний виконавець вносить вмотивовані постанови: про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України; про встановлення

тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами; про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії; про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві полювання. Вищевказані постанови надсилаються сторонам для відома не пізніше наступного робочого дня з дня їх винесення.

На відміну від чинної редакції Закону України «Про виконавче провадження», обмеження боржника у праві виїзду за межі України вирішувалось судом за поданням державного виконавця. На сьогодні всі обмеження вирішуються виключно державним або приватним виконавцем, шляхом винесення відповідної постанови та направлення її до відповідних органів для встановлення обмеження.

Також для неплатників вводиться новий вид адміністративного стягнення – суспільно корисні роботи на строк від 120 до 240 годин (від трьох до шести тижнів роботи). Такий вид стягнення застосовується судом за протоколом виконавця, який складається у разі наявності заборгованості за 6 місяців відповідно до статті 1831 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Оплата за такі роботи спрямовується на погашення заборгованості зі сплати аліментів. Суспільно корисні роботи виконуються не більше восьми годин, а неповнолітніми - не більше двох годин на день. У разі ухилення порушника від виконання суспільно корисних робіт постановою суду (судді) за поданням органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, строк невиконаних суспільно корисних робіт може бути замінений адміністративним арештом.

Всі ці обмеження будуть застосовуватися до повного погашення заборгованості. Крім того, той з батьків, який не проживає з дитиною, втрачає можливість впливати на рішення про тимчасовий виїзд дитини за межі України. Відповідно до статті 157 Сімейного кодексу України той із батьків, з ким за рішенням суду проживає дитина, самостійно вирішує питання щодо тимчасового виїзду дитини за межі України з метою лікування, навчання дитини за кордоном, відпочинку, за наявності довідки, виданої органом державної виконавчої служби, про наявність заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців. Про наявність заборгованості по аліментах більше 6 місяців свідчить довідка від державного або приватного виконавця, яка діє 10 днів.

Крім того, важливою правовою гарантією належного виконання обов'язків щодо сплати аліментів є наявність кримінальної відповідальності за злісне ухилення від сплати аліментів (стаття 164 Кримінального кодексу України). Отримувач аліментів звертається до органів Національної поліції з заявою про притягнення боржника до кримінальної відповідальності з пакетом документів від державного або приватного виконавця.

Також важливими є зміни, які були внесені до статті 179 Сімейного кодексу України, відповідно до яких аліменти, одержані на дитину, є власністю дитини. Той із батьків або інших законних представників дитини, на ім'я якого виплачуються аліменти, розпоряджається аліментами виключно за цільовим призначенням в інтересах дитини. Крім того, надано право неповнолітній дитині

брати участь у розпорядженні аліментами, одержаними на її утримання, а також на самостійне одержання аліментів та розпорядження ними відповідно до Цивільного кодексу України.

Враховуючи вищевикладене, подібні зміни у законодавстві, на мою думку, мають створити дійсно ефективні правові механізми виконання батьками свого обов'язку щодо утримання дитини.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Інформаційно-правова система «ЛПГА:ЗАКОН».

2. Кримінальний кодекс України // Інформаційно-правова система «ЛПГА:ЗАКОН».

3. Сімейний кодекс України // Інформаційно-правова система «ЛПГА:ЗАКОН».

4. Закон України «Про виконавче провадження» // Інформаційно-правова система «ЛПГА:ЗАКОН».

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів» // Інформаційно-правова система «ЛПГА:ЗАКОН».